

Ällebergakragen finns nästan på Drottninggatan

Mona Forsberg i sitt Hologramgalleri på Drottninggatan.

Allebergakragen är ett av de märkligaste fornyfynd som gjorts i Sverige. Det är en halsprydnad i guld från 500-talet, påträffad i Älleberga nära Falköping.

På grund av fyndets värde som historiskt dokument och konstföremål kan inte Falbygdens museum ställa ut dyrgripen. Den finns i stället inlåst i ett betryggande stöldsäkert valv i Stockholm. Men tack vare holografitekniken är det ändå möjligt att visa Ällebergakragen så verklighetstroget att betraktaren har lite svårt att förstå att det är en bild han ser, inte själva föremålet.

Både i Falköping och på Hologram Gallery i Drottninggatsbacken i Stockholm kan man beundra Ällebergakragen i form av ett hologram. Det innebär att man – precis som om man hade det verkliga föremålet framför ögonen – kan skärskåda det från skilda håll. Delar av smycket som är skynda från en synvinkel syns tydligt om man tittar från en annan riktning.

Fysikern Dennis Gabor var den förste som insåg att man kan framställa en i verk-

lig mening tredimensionell bild. Gabor uppfann holografen 1948. Men då var det enbart teori. Gabor saknade nämligen en förutsättning för holografisk avbildning: det absolut välorganiserade ljuset.

Först i början av 1960-talet fick han tillgång till en sådan ljuskälla – det skedde när lasertekniken började utvecklas.

Sedan både Gabor och omvärlden fått se vad holografen kunde åstadkomma i praktisk tillämpning tilldelades han Nobelpriset i fysik 1971.

Holografering kräver ett ljus som är monokromatiskt, d v s av en enda våglängd. Dessutom krävs det att ljusvågorna "går i takt", att ljuset är koherent. Lasern tillfredsställer dessa krav på utomordentligt välorganiserat ljus.

Så här gör du ditt eget hologram föreställande t ex en leksaksbil: placera en fotografisk film med extremt hög upplösning (cirka 50 gånger bättre än en vanlig film) strax intill leksaksbilen. Belys bilen och en spegel med laserljus som sprids med ett filter. Ljus som reflekteras från leksaksbilen samver-

kar, interfererar, men det från spegeln återkastade ljuset i det fotografiska materialet. Där uppstår ett mikroskopiskt mönster som kan ses med blotta ögat i vanligt sol- eller lampljus och som ger en i verklig mening tredimensionell bild av föremålet.

Du kan luta dig fram mot holografiet och titta in på leksaksbilens instrumentbräda som förut skymdes av biltaket.

Tillämpningen av holografi begränsas egentligen bara av vår otillräckliga fantasi. Under sin korta historia har den hunnit bli ett viktigt vetenskapligt instrument för mätning inom mekaniken. Inom snart sagt alla naturvetenskapliga områden lär den komma att bli betydelsefull. För konstnärer och reklamare öppnar holografen möjligheter som hittills bara kunnat anas.

Hologram Gallery i Stockholm är ett av de mycket få existerande seriöst arbetande museerna för denna teknik. Motsvarigheter finns bara i Paris, New York och Chicago.

Mona Forsberg, som förestår Hologram Gallery, samarbetar med Lasergruppen Hologvision, en grupp forskare som åtar sig betalda uppdrag för t ex industrin för att finansiera fortsatt vetenskaplig utveckling. Deras insatser gör att holografitekniken nått mycket långt i Sverige, både vetenskapligt och konstnärligt. Samlingen av holografiska porträtt i Mona Forsbergs galleri är sannolikt världens förnämsta.

Fram till den 10 maj är utställningen öppen lördagar och söndagar till kl 16. Från och med 11 maj hålls öppet varje dag utom måndag till kl 17 (lördagar och söndagar till kl 16). Adressen är Drottninggatan 100.

I den här montern tronar Ällebergakragen. Fast inte på riktigt, det ser bara ut så.

STOCKHOLM

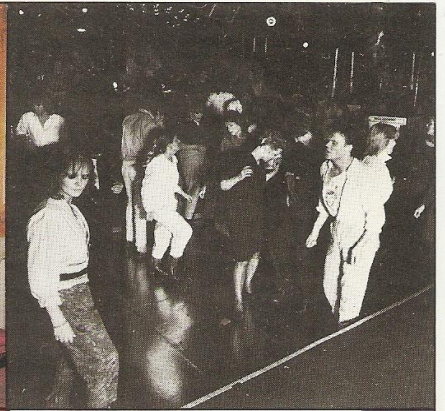
THE M · A · G · A · Z · I · N · E

Culture 4-5

Culture 13-14

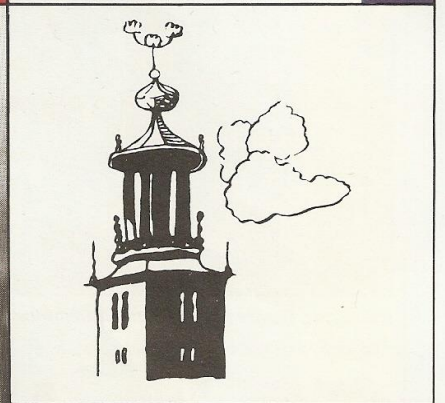
Dancing 6-12

Calendar 15

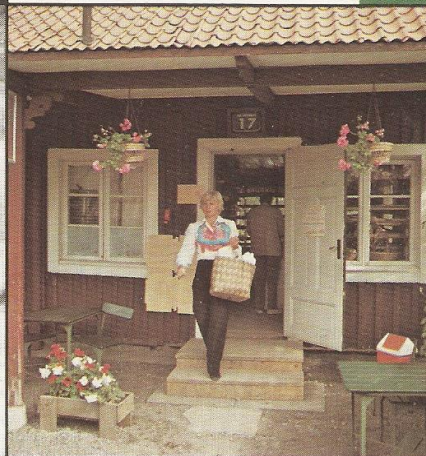
Filmguide 16-18

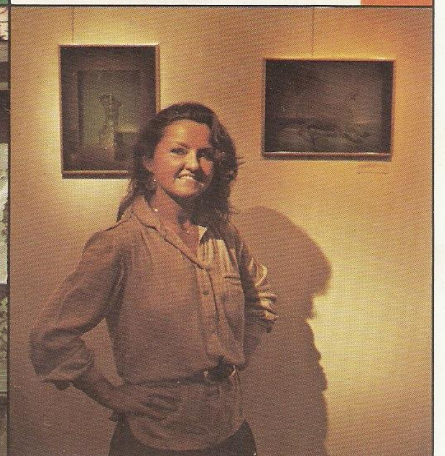
Tourist information 19

Sport 27

Utflyktsbutiken 29

Sevärt 30

STOCKHOLM INFORMATION SERVICE, STIFTELSE FÖR INFORMATION OCH MARKNADSFÖRING
 BILDAD AV STOCKHOLMS KOMMUN OCH STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING.
 ANSVARIG UTGIVARE: LARS CARPELAN, STOCKHOLM INFORMATION SERVICE
 Box 7542, 103 93 Stockholm tel: 08-22 70 00
 FÖRLAG: SCANTYPE PUBLISHING AB, GÅRDSFOGDEVÄGEN 18 B, BOX 201 62,
 161 20 BROMMA, TELEFON 08/98 52 90. PG 44 79 70-5, bg 650-1969.
 REDAKTÖR: ANDERS POST. ANNONSBOKNING: BARBRO HELLSTEN, TELEFON 08/98 52 90
 TRYCK: SÖRMLANDS GRAFISKA AB, KATRINEHOLM 1984.
 Upplaga: 50 000 ex